

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 8 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlertéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Ezer év.

Kolozsvár, márcz. 18.

Kinek a szíve nem dobogna lelkesen azon büszke tudattól, hogy nemzeti ezer év óta bírja már ezt a szép hazát? Ki ne lelkesednék azon eszméért, hogy Magyarország fennállásának ezredik évfordulóját a legfényesebben megünnepeljük.

Páratlanul áll a magyar nemzet az európai népcsaládok közt. Egyik sem tekinthet vissza oly hosszú, oly dicső multra, mint a magyar nemzet. Egyiknek sincs ezer-éves állam-élete, mint a magyarnak. Igaz ugyan, hogy vannak Európában olyan nemzetek, melyek már régebben itt laknak, de sokkal később tömörültek néptörzsekből nemzetté, sokkal később alakultak államéletet, mint a magyar.

Németország például csak a század hetedik évtizedében tudott egyesülni, addig is létezett ugyan német nép, léteztek apró német tartományok, de Németország és a német nemzet mindössze két évtized óta létezik. — Egyedül Anglia az, melynek alkotmányos állam élete megközelíti időtartamra nézve a mieinket, — de a többi államok mind új, fiatal alakulások a mi ősi államunk mellett.

Régi országok összedőltek, hatalmas trónok összerokkadtak, új országok keletkeztek, új uralkodó családok emelkedtek hatalomra ezer év alatt: egyedül Magyarország volt azon szikla, melyen az idők hullám-csapása megtört. A hullám olykor-olykor elborítással fenyegette, zúgott a fergeteg harsonája, mely a kis lelkek előtt úgy tűnt föl, mint a végítélet trombitája, — de a magyar nemzet mindig megküzdött a viharral, s ha olykor-olykor csüggedni látszott is, annál nagyobb erővel kelt fel ismét s a vesztő nagyságával egyenlő arányban nőtt bátorsága.

Ezer év története sok dicső tetről beszél. A honfoglaló ősök, a kalandvágyó vezérek, kik rettegésbe tartották Európát, s bezúzták Byzancz érczkapuját, Szent László legenda-szerű alakja, a mohi puszta halottjai, a török- és osztrák-verő Hunyadyak, a Zrínyiek, a szabadsághősök hosszú sora; mindannyian kiemelkedő alakjai nemcsak a magyar, de a világtörténelemnek is. Emlékük nem ismeri az elmulást, nevük nem ismeri az enyészetet.

Büszkén dobog fel a szív, ha az átélte ezer év történetére visszapiantanunk. S a mai kor nemzedéke, melynek azon szerencse jutott osztályrészül, hogy Magyarország fennállásának ezredik évfordulóját megünnepelheti, büszkén hivatkozhatik a nagy világ előtt őseire, kik e hazát szereztek és fenntartották, s teljes joggal remélheti, hogy a magyar nemzet egyáltalában nem játszott még el politikai szereplését, sőt az ezeréves mult termékeny talajából fakad ki számára a szebb, dicsőbb jövő virága.

Ha volt valaha nemzetnek oka öröm-ünnepet ülni, úgy nekünk van erre okunk. Ilyen nemzeti ünnep még nem volt a világon. Ünnepre készül egész Magyarország s örömmel biznonyosan osztolni fognak azon népek is, melyek nemzetünk dicső multja iránt tisztelettel s jelen törekvéseink iránt rokonszenvvel viseltetnek.

Az ezeréves jubileum kérdése napirendre került. Kormány, vármegyék, városok, intézetek, testületek, stb. foglalkoznak vele, sőt az ünnepély egyes részeire vonatkozólag tervek is vannak már forgalomban. Az ünnepélyek legnagyobb szabású része a Budapesten rendezendő kiállítás, mely bemutatja Magyarország haladását a külföld előtt.

Nem csak a fővárosnak, hanem minden vidéki városnak és községnek egyenként külön-külön meg kell tartania a nemzeti ünnepet. Be kell oltania

a haza minden polgárának szívébe azon tudatot, hogy olyan országnak a fia, mely ország ezer év viharával küzdött már meg. Ha e tudat mint élő evangélium elterjed a szívekben, olyan felémelő hatása lesz annak, hogy többé nem akad oly kislelkű közöttünk, a ki Magyarország jövőjében kétkednék, a ki kétségbe vonná nemzeti aspirációink jogosultságát s ábrándképek merné nevezni a függetlenség örök eszméjét, mely eszmének ezer éven átannyi hőse és vértanúja volt!

Politikai hírek.

Mentelmi ügyek. A képviselőház hétfői ülésén első sorban a mentelmi ügyek kerülnek tárgyalásra. Ezek között azonban alkalmasint csak a Holló Lajos és Bartha Miklós mentelmi joga felfüggesztésének kérdése fog nagyobb vitára alkalmat adni. A nevezett képviselők ellen ugyanis az eljárás a hírlapkiadó vállalat létesítése alkalmából az „Óriási korrupció” cím alatt megjelent vezércikk miatt indult meg, a melyben igen erős támadást intéztek volt a kormány tagjai ellen. A bizottság mindkét képviselő mentelmi jogának felfüggesztését hozta javaslatba. Az ellenzéki pártok mind-egyike részéről azonban számos felszólalás várható az ellenjavaslat mellett, hogy tudniillik a mentelmi jog felfüggesztésének ez esetben ne adjanak helyet.

Az egyházpolitikai javaslatok a főrendiházban. A két egyházpolitikai törvényjavaslatnak a főrendiházban külsőben álló tárgyalására nézve budapesti politikai körökben az a nézet uralkodik, hogy a főrendiház tagjai közül körülbelül 220—230-an fognak résztvenni a szavazásban, de ma még épenséggel nem tudható biztosan, mi lesz a szavazás eredménye. A főrendiháznak egyébiránt a legutóbb kiigazított névjegyzék szerint az elnökök közül 345 tagja van. Ezek között van 20 királyi herceg, 38 katolikus egyháznagy, 11 protestáns egyházi méltóság, illetőleg egyházi hivatal viselője, 12 zászolós ur, a felső bíróságok három képviselője, 3 horvátországi főrendi képviselő, 6 herceg, 139 gróf, 36 báró és végül 77 választott és kinevezett főrendiházi tag. Odeschachy Géza herceg és gróf Somsics Imre, a kiket most vettek fel a névjegyzékbe, ez alkalommal még nem szavazhatnak.

A T. Ház feloszlata.

Az „E-s” arról értesül, hogy a kormány, illetve báró Bánffy Dezső miniszterelnök el van katározva, hogy a képviselőházat az esetben, ha az ellenzék tovább is folytatná az obstrukciót (!) és így gátat vetne a parlament működésé elé és mintegy megakadályozná a törvényhozás előtt álló számos törvényjavaslatok rendszeres tárgyalását, úgy a „képviselőházat feloszlatja és rövid terminusra új választást tűz ki.

Bánffy a képviselőház feloszlására a koronától, melynek feltétlen bizalmát bírja tényleg felhatalmazást nyert.

E felhatalmazást azonban csak végső fegyverül használna fel, de nem késnek élni azzal, ha a parlament akcióképessége veszélyeztetve volna.

Az új választástól a kormánynak állítólag nincs mit tartania, mert bizonyosra veszik, hogy még nagyobb többséget érnek el, mint a jelenlegi.

De ha az új választásra rövidesen nem is kerülne a sor, a legutóbb történet után most már nem is gondolnak többé a nemzeti párttal való fúzióra, mert a kormánypárt mindent elkövetett s elemt az előzékenység végső (?) határáig, hogy az Apponyiakkal való egyesülést létrehozza.

De miután ez a kormánypárt megálazása nélkül létre nem jöhet, végleg felhagytak a fuzionális szándékkal, annál is inkább, mert a 67-iki kiegyezés valódi szelleméhez állítólag tulajdonképen csak ők ragaszkodnak s nevezze bár az ellenzék az ő álláspontjukat rideg közjogi konzervativizmusnak, a 67. XIII. t. c. semminemű megváltoztatásába, illetve annak tágitásához hozzá nem járulhatnak. (?)

Az ellenzék szervezkedése.

A „N. U.” mai számának vezércikke (Kaas Ivortól) a függetlenségi és 48-as párt ügyével, s a most megindult szervezkedéssel foglalkozik, a többiek közt így ír:

Ugron Gábor elment Szentestre beszélni a függetlenségi negyvennyolcas párttól a választóknak ott és az egész országban; Bartha Miklós pedig Békés-Gyulára ment s ugyanazt cselekszi: ezek ellenzéki szélsőből.

Ugyanakkor Justh Gyula a kormánypárti szélsőből feje Makón magyarázta a függetlenségi és negyvennyolcas párt híveinek a minisztériummal való politikai közösség igéit.

A példát többen követték: Holló Fél-egyházán hirdette az oppozíciót, Barabás Gyomán a negyvennyolcas elveket oppozíció nélkül, Budapestben pedig hárman is léptek fel együtt a hasznos ellenzék táborából. Így ünnepelték meg március idusát a két szélsőből, egymás ellen megindítván ország-szerzte a testvérháborút.

Folytatása is lesz. Ez éppen csak a kezdet. A mit véghezvittek a parlamentben az utolsó két hét alatt, azt természetesen most kiviszik a választó-közönség elé. Nem lehet ez másképp, mert így követeli a logika és a szenvedély. Az összeférhetetlenség a párt politikájában megvolt régen, még Kossuth Lajos életében s csakis az ő nagy tekintélye birta az ellentéteket elfojtani; nem a szemé-lyekben volt a főhiba, hanem a nézetekben és irányokban, a cél és az akarat volt más régóta.

Az ellenzéki pártok tehát megindították a szervezkedést. A nemzeti párt központi bizottságot küldött ki, mely a vidéki pártbíve-kek levelezést folytat, mert még időelőttinek találja a választó polgárok tömegéhez fordulni s az országot politikai izgatásba ejteni. Az új néppárt megtartotta alakuló gyűlését és szervezőbizottsága irodát nyitott. Ezek megtörténvén, hasonló eljárásra szánta el magát a függetlenségi és 48-as párt Ugron vezetése alatt. Hogyan tetszhetett volna ez a szélső-beli kormánypártnak?! Hiszen ez nem lehetett a minisztérium kedvére. Nagyon megha-ragudtak mindazok, kik a kormány engedelmével és protekciójával kívánnak felhivatalos ellenzékké megválasztatni. Nem maradt más hátra: kiléptek a pártból.

Most tehát Ugron szervezi a pártot. — Szentestől Balogh János már bucsuzik, e miatt az Egyetértés igen meglehetett de Szentest-hez igen közel van Mindszent, s gondoskod-jék a kormány Helfinek másik kerületéről. Szol-nok sincs oda messze s képviselője Justh Gy. Makón keresi jövő mandátumát, ha a kor-mány Teleki Józsefet átszállítaná más vala-hová. Ha Bánffy nem lép paktumra a kor-mánypárti ellenzékkel, a szolgálattétvő szélső-bal kerületeinek felét elvesztheti, mert igen nehéz a függetlenségi választókat arra kapac-sztatni, hogy a kormányt támogassák s mégis függetlenségi maradjanak.

Március 15-én tehát a választási moz-galom indult meg Magyarországon, egyelőre a két szélsőből közt, mely egymás ellen vá-laszt. Március 20-án a néppárt és a szabad-elpárt közt Nyitrán. — A folyamatba jött mozgalmak feltartóztatni nem lehet.

Hogy miként szervezkedjenek az ellen-zéki pártok, hogy önmagukat fentartsák és a kormányt megbuktassák, annak módja igen egyszerű. A kormánypárti szélsőbellenzék-nek nem tekinthet; azzal számoljon a füg-getlenségi és negyvennyolcas párt s végez-zenek Ugron és Bánffy. Nem kétem, hogy az Eötvös-párt és Bánffy-kormány között a választásokra nézve a kartell vagy létezik, vagy létre fog jönni. A valóságos ellenzéki pártok egymás kerületeit ne bántásák, abban egyezzenek meg, hogy egymás ellen jelölte-ket nem állítanak fel, hanem vagy együtt vagy külön csoportokban a kormánypárti je-lölt ellen egymást támogatják s egy közös jelöltben állapodnak meg. Így az ellenzék birtokában levő kerületek leginkább biztosít-atnak a minisztériálisok támadásával szemben.

A párt ügye.

A függetlenségi és 48-as pártnak, a március 15-iki ünnepnek adták meg az al-kalmat, — írja a „H-k” — hogy nyilatko-zatok történetnek a pártszakadás ügyében, Ma kón, mint már említettük, Justh Gyula tett kísérletet arra, hogy igazolja a pártszak-adást s elfogadhatóságot tegye a választók előtt az Eötvös-frakcióval csinált közös ügyet.

A függetlenségi 48-as párt program-májának a Just-féle nyilatkozat meg nem fel-az ő teóriájuk, a mit a gyakorlati politikába

is átvisznek, merev ellentétben van az 1884. évi programmal, s hibás taktikai szempontból és alkalmas arra, hogy a függetlenségi és 48-as pártot kiszolgáltatassa a kormány kénye-kedvére.

Egészen más a hang, melyet Szentesen hallottunk, hol Ugron Gábor fejtette ki az alapot, melyen a pártot tovább lehet fej-leszteni, megőrizvén ennek önállóságát.

Ugron beszéde erős, de teljesen jogosult támadás a Justh-Eötvös-frakció ellenében. Kimutatja, hogy a párt mennyit ártott ma-gának, mily mértékben erősítette a szabad-elv pártot, mikor az egyházpolitikai jelzavak révén belement a kormány támogatásba.

Mi hidegen nézzük ezt a tusakadást, de a függetlenségi és 48-as párti választók, a kiknek önálló politikai véleményüket megbe-csúljuk. Ugron és Justh tegnapi nyilatkoza-tai után tudni fogják, hogy a kormánypár-t támogatassák-e tovább, vagy pedig a Justh-Eötvös-frakció kerületei segítsék megmen-teni kormánytámogatással.

Bartha Miklós Gyulán.

Gyulán, mint a „M-g” tudósítója tá-víratozza, évtizedet meghaladó idő óta nem ünnepelték meg oly szépen március tizen-ötödikét, mint pénteken délelőtt. A ref. tem-plomot zsufoltság megtöltött közönség előtt Dombi Lajos lelkes mondott magasröptű hazafias szellemű imát, délután pedig a füg-getlenségi és 48-as körből zászolok alatt mint-egy 4000 főnyi ünnepelő tömeg — közöttük a város legkiválóbb polgárai — zenészővel vonult fel a tágas Kossuth Lajos térre, mely szorongásig megtelt közönséggel. A térre nyíló házak ablakait díszes hőlgyközönség foglalta el.

Kovács Lajos ügyvéd nyitotta meg az ünnepélyt, pár lendületes szóval emléke-zvén meg az évforduló jelentőségéről és per-czekig tartó riadó éljenést keltve mutatta be Bartha Miklóst, az országgyűlési füg-getlenségi és 48-as párt elnökét, köszönetet mondva neki, hogy a pártbívek meghívására szíves volt lejönni s ezzel a gyulaiak előtt a jelentőségteljes napot emlékeztetéssel is tenni.

Bartha Miklóst, miho az emelvényen megjelent, lelkes óvásokkal fogadták. A fér-fiak kalapjukat, a nők kendőjüket lobogtat-ták. Bartha beszéde ugy tartalmával, mint tornai széps gével egyaránt megkapta a kö-zönséget, mely Gyulán nem hallott még oly szónoklatot; különösen kellemes és kedvező benyomást keltett, hogy semminemű vonat-kozást nem tett a politikai napi kérdésekre, sőt a szónoklat a pártszíneket is nélkülözte. A márciusi eszméről, a haza szabaddá té-teléről, a jogegyenlőség, sajtószabadság, par-lamenti felelősségről beszélt.

Megemlékezett a hatvanhetedik ki-gye-zésről, mint a mely a 48-as alkotmány szá-mos intézményét életbe léptette, de viszont az alkotmány számos követelményének nem tett eleget. Különösen a hadügy terén valósitán-dók meg a nemzet jogos követelményei.

Ezért küzd pártja, ezért küzdeni kel minden magyar embernek, a kinek a nem-zet jövője, fennállása szíven fekszik. Nagy ke-gyelettel emlékezett meg Kossuth Lajos-ról, a kinek hallhatatlan nagy nevéhez a 48-iki vívmányok fűződnek és a kinek emlé-kezete szent minden magyar szívében.

Bartha hévvel elmondott beszédét több-ször szakították meg a lelkes éljenek, végén pedig dercezig tartó zajos éljenzés hang-zott el.

Még Gulyás János ref. lelkes, a 48-as kör titkára szavalt egy hazafias költeményt és ezzel az Isten szabad ege alatt tartott lé-lekemelő ünnep, melyen mintegy 5000 ember vett részt, véget ért.

Bartha Miklóst, az intelligencia s eld-kelebb polgárok által látogatott polgári kör nevében annak elnöke Szénágy József, ugyezintén a többi körök is meghívták a he-lyiségekben rendezett bankettek. Bartha a szíves meghívásoknak eleget is tett s megje-lent előbb a 48-as pártkörben, hol mintegy 400 függetlenségi választó gyűlt össze vacso-rára, majd a polgári körben, hol százan felül voltak, többek közt dr. Fábrý Sándor al-ispán, dr. Bartók József főjegyző, a vá-roz polgármestere s országgyűlési képviselője, végül a 48-as párt legrégibb híveit magában foglaló tulnyomóan protestáns híveiből álló újárósi olvasó körben, hol Dombi Lajos ref. lelkes lendületteljes beszédében üdvözölte. Bartha költői szépségű magasröptű po-

harköszöntőben válaszolt, igen nagy hatású keltve.

Március 15-ének megünnepélése Bartha Miklós lejtövele folytán, általában jelentő-ségteljes eseményné vált Gyulán és nagy-résben hozzájárult a helyzet tisztázásához, mit az utóbbi idők eseményei előidézték. — Bartha ittléte alatt Kovács Lajos ügyvéd vendége volt, a legjobb emléket hagyva maga után utazott el Gyuláról Kolozsvárra.

Két bányaszerencsétlenség.

Két bányaszerencsétlenségről hoz ma hirt a táviró. Az egyik Troppauban az Alb-recht főhercezféle hohenegei tárnában történt, a másik a stockeraui községbányában. Mig az utóbbi két emberéletet kívánt, az első 285 ember életét veszélyeztetette s a halot-tak neveit éjjel nem lehetett megállapítani.

A mentési munka serényen folyik a tárnában, melyet bányarobbanás vetett széj-jel s remélhető, hogy a halottak száma az eddig feltalált ötven áldozatot már nem ha-ladja túl.

A robbanás okát eddig nem tudják. A robbanásról a következő tudósítások szólnak:

Troppau, márcz. 16.

Ma reggel háromnegyed 8 órakor az Albrecht főhercezféle Hohenegger-tárnában robbanás volt. A 280 emberről munkáscsapat-hól 80 embert mentettek meg többé-kevésbbé megsebesülten. Remélhető, hogy a csapat másik részét, melynek megmentésénél válvette fáradoznak, sikerül a bányából felszállítani.

Troppau, márcz. 16.

A robbanás a Hohenegger-tárnában mesz-szi hallható volt. A bányalég a környék ösz-szes ablakait bezúta. — A mentési munkát megnehezíti, hogy a tárna felvonó gépe széj-jeltört, ugyszintén a többi közlekedési esz-köz is.

Troppau, márcz. 16.

Mint Karvinból jelentik, a munkáscsa-patból 100 ember megmenekült.

Troppau, márcz. 16.

Eddigél Karwinban 15 sebesültet és 12 halottat hoztak felszínre. A sebesültekek su-lyosak, de nem életveszélyesek. A bányában levő halottak számát még nem állapították meg. Valószínűleg több, mint 50 halott van.

Troppau, márcz. 16.

A felvonó-gép kiszabadítása után 10 embert hoztak felszínre, kik azt beszélük, hogy a rakodónál még 60 ember várja, hogy fel-színre vigyék és hogy a tárnában néhány hulla van. A többi 120 munkásról eddigél mitsem tudnak. A mentési munkálatok foly-nak. Tűz nem ütött ki. — A robbanás okát nem tudják.

Troppau, márcz. 16.

A délután folyamán még 10 holttestet hoztak ki. A többieket legkésőbb holnaputá-nig huzzák ki. Összesen ötven bányász ve-szett oda.

Troppau, márcz. 16.

Este 7 órakor 4 bányászt élve ki-húztak.

Bécs-Ujhely, márcz. 16.

A stockeraui községbányákban ma sze-rencsétlenség történt, melynek két emberélet esett áldozatul. A tárnanyitási keresztgeren-dája ugyanis leszakadt s két bent dolgozó bányászt megölt. A vizsgálatot megindították mert a szerencsétlenséget a vezetőség vigyá-zatlanságának tulajdonítják.

A hódmezővásárhelyi ítélet.

(Saját tudósítónk távirata.)

Megvan az ítélet. A szocialista pör vád-loitjai tudják már, mekkora büntetést szabott ki rájuk a törvényszék és a szocialista za-vargások városában ma, holnap és még na-pokig csak az ítéletről fognak beszélni az em-berek.

Feleltébb súlyos a büntetés, mely a vád-lottakat érte. Súlyos, talán jó ideig-óráig való elijesztésnek, de nagyot tévednek azok, a kik azt hiszik, hogy ez a gyógyszer a szociali-sta bajoknak és hogy ilyen tulzigoron ité-letekkel lehet megszüntetni a munkások nyo-morát. Az ítéletről tudósítónk a következő-ket táviratozza:

H.-M.-Vásárhely, márcz. 16.

A Szegedről delegált törvényszék ma délben, egy órakor hirdette ki ítéletét a szo-czialista-pör vádlottjai fölött. A városház nagy-terme egészen megtelt erre az időre. Halálos csöndben hirdette ki a törvényszék elnöke az ítéletet a mely a következő:

A törvényszék Szántó Kovács Jánost, a fővádlottat a büntető törvénykönyv 172-ik §-ba ütköző törvényes osztály- és tulajdon-

jog elleni igazgatás vétsége, továbbá a btk. 163. §-ba ütköző hatóság elleni erőszak büntetése miatt 5 évi, börtönre és 500 ft pénzbüntetésre, valamint 10 évi hivatalvasztásra ítélte. A büntetésből a törvényszék a vizsgálati fogság által 10 hónapot kitöltöttnek vett.

A büntető törvénykönyv 163 §-ba ütköző hatóság elleni erőszak büntetése miatt, mint tetteseket Zsarkó Ferenczet 2 évi börtön, 25 ft pénzbüntetés, 5 évi hivatalvasztással, Béni Sándort 1 évi és 6 hónapi börtönnel Nagy Jánost 1 év és 6 hónapi börtönnel, Borsos Sándort 2 évi börtönnel, Kenez Pált 3 évi börtönnel, Lukács Marit 1 évi börtönnel, Mérai Sándort 1 év és 6 hónapi börtönnel, Benkő Sándort, Lugosi Józsefet, Arany István, Baricsa István 1 évi börtönnel sújtotta. Brancica Mihály 1 év és 6 hónapi börtönt, ifj. Kovács Bálint 8 hónapi börtönt, Szilágyi Jánost, Bodrogi Mihály, Csatlós József, Combs Gábor, Fehérvári Sándor, Tóth István egy évi börtönt Köröendi Sándor, Szakács Anám 8 hónapi börtönt, végül Pap Sándort 8, Borsi János 30, és Báron Lajos 14 nap fogsázt kaptak. A többi harminczhat vádlottat felmentették és Szántó Kovács kivételével, valamennyit szabadlábon hagytak.

Pollák Illés dr. védő és az ítéletek — Báron Lajos és Pap Sándor kivételével — mind felebbezést jelentettek be. Dobák ügyész az egyes vádlottak felmentése ellen felebbezett. Az ítélet indoklása később kerül nyilvánosságra.

A székely föld népe, kincsei, ipara és kereskedelme.

Erdély ismertetése, idegen forgalma.

(Folytatás.)

Gyűltek az adatok s ezek részint a napi és sport lapokban napvilágot láttak, részint pedig levéltáron csoportosultak. Már a mozgalom első évében felmerült a terv, megnyerni a királyházon túl lakókat arra, hogy az erdélyi részeket koronkint tömegesen felkeressék. Borbély Gyurka vállalkozott a merész utra. Ő Magyarországot egy vakációzn körül gyalogolta.

Hirdetni fogja Erdély szépségeit.

Meg is tette. Nyomdokain egy egész sereg utazott. — A tagok gyalog, kerékpáron, rendre bentarták az ország minden részét.

Ez alatt a külföldi turista egyesületek szabályai érvényre és hálózatai is a club asztalára kerültek.

Ebből kiszelték egy nagyon praktikus módját az erdélyi részre egy turista hálózata. Vidéki konzulokkal és egész Európára kiterjesztendő összeköttetéssel. Az akció megindult. Az évkönyvek a tartalom kivonatolva angol, francia és német fordításával megküldték Európáspaszerre minden egyletnek. — Mindenütt lelkesen fogadták a K. A. C. t. Gondosan ügyeltünk arra, hogy a clubban ne politizáljon senki és ne sértse valakinek a nemzetiség érzületét egyik sem. Volt a klubnak több oláh és szász tagja. Ezeket nagyon megbecsülték. — A belső és külső tapintatos működés bámulatos szép eredményeket hozott. Angol, francia, német egyesületek igen szép ígéretekkel tették Erdély felkeresésére. A csehnek udvariassága annyira ment, hogy Pardubitzból rossz magyarsággal válaszoltak a mi elég jó németiséggel irt megkereséseinkre. A francia egyesületeknek Felméri irta a club leveleit, az angol és német egyesületeknek a

club fiatalabb professzor tagjai szerkesztették. Több megkeresést lefordított maga az elnök: br. Jósika Lajos.

E munka közben merült fel annak a szükségére, hogy személyes összeköttetés is létesíthessék a K. A. C. és az európai egyesületek között; kapóra jött a párisi kiállítás. Kirándulásra vállalkozott a club tagok közül Szappanos Péter tanár, Borbély György tanár és Philippovics Emil. Mindhármán kerékpáron mentek s az előre minden levélben írtasított utba eső turista és sport egyesületek intézőit mind felkeresték. Borbély az akciót kerékpáron visszatérteben is folytatta a legszébb eredménnyel.

Ez erdélyi turisztikai hálózataknak fonal szálai tehát Európa szerte íki voltak kötvé, csupán a hálózat belső részleteiseb művelei voltak hátra. Megkezdődött a konzultációs szervezettel kidolgozása s folyt a belső munka. Turisztikai könyv általános adataira kérdő ívek tervezettek, a részletes adatokra Kövári László ígerte át kéziratban levő s kevéssel az előtt megírt művét. Már 1890 kora tavaszán a könyv kiadásáról a felhívás is megjelent. — 1890 őszén pedig a turisztikai iroda megnyitására elkészültek a felhívások, a vezetéshoz külföldiek utb igazításához csoportosították a clubban levő erőket aszerint ki mily nyelvet beszél.

Még a borítékoknak nagy része is meg volt már czimezve, a mikor egy váratlan eset egy nap alatt szétépett minden megkezdett akciót. A ki figyelemmel kísérte a munkálatokat s olvasta az E. H. 1890. november 15. szombati számát, hol egymás mellett két közlemény jelent meg, az megtalálta az indokát a club működése azonnali beszüntetésének.

Átvette a turisztikai szervezet munkálatát 1890-ben, az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület cimen az Emke védő szárnyai alatti keletkezett testület. Ez dicséretes buzgalmat fejtett ki és nagy sikereket ért el kezdeményező alkotások terén, a mi elnöksége széles látókörének, nagy összeköttetéiseinek és hatalmas befolyásának tulajdonítható.

Levetkőzhetlen erős nemzeti jellegénél fogva azonban sajnos, nem szolgálhatja és nem is fogja ezen az emberöltőn keresztül szolgálhatni a nemzeti ügyet. Idegenből jövő látogatóink szeliden és óvatosan kitérnek előle s nem informálhatja őket, hanem a tuloldalról az egyenetlenség élesztésére informálják a külföldieket.

A néha-néha felmerülő s a lapokban erősen kidomborított másik egyesülettel való érintkezéseknek erősen kéri a szertartásos és nem természetes volta.

Szóval még nem juthatott és nem jut oda, a hova a K. A. C. az ő internacionális jellegével játszi könnyviséggel ért, hogy t. i. a külföldet ő informálja s a külföldi egyesületek bizalommal és szeretettel viseltessenek iránta, s vágyat mutassanak ka lauzolások mellett Erdélyt felkeresni.

A külföldi turisták nagyrésze nem azért keresné fel erdélyi részünket, hogy itt néhány éjszakát nappalá téve átdorobozoljon, hanem fölkeresné azért, hogy szemlélődjék, hogy a látottakat, tapasztaltakat lapjában, uti könyvében leírja. Pedig a német, angol vagy a francia turista mindent jobban meglát, a mi a földben vagy a föld felett van, mint a bennszülött egén. Nemcsak meglát

minden értékesíthető dolgot, hanem a tökélygymét fel tudja hívni a kiaknázásra. Minden angol látogatása és leírása után a következő évben 10 másik angol kap kedvet és kerekedik utra, hogy erdélyi részünket felkeresse. Ezek érdeklődését felkelti az, ha itt-ott berendezett állapotokról hallanak. Idejvetelre kedvet kapnak akkor is, ha azt olvasák, hogy napi járó területen nem lehet hajlékot találni. És pénz hoznak és gyárakat és iparvállalatokat teretnek, a mik emelik a forgalmat, tápot adnak a kereskedelemnek, s hozzájárulnak az általános jóléthez.

(Befejező közl. köv.)

KUSZKÓ ISTVÁN.

Márcz. 15-ike.

Székely-Udvarhely, márcz. 15.

Székely-Udvarhely városa s polgársága ez évben is méltó ünnepségek között ülte meg a márcziusi nagy napok évfordulóját. A daleyet, mint a márcz. ünnepélyeket rendező állandó bizottság nemzeti színi falragaszokon színlította föl a várost, hogy lobogózza föl házait. A város lobogódiszben állott. A nagy nap ünnepelése d. e. kezdetét vette. A három főiskola: a főreáliskola, a róm. kath. és ev. ref. főgymnasiumban folytak le igen sikerülten az ünnepélyek. Mindhárom igen látogatott volt, sőt a közönség egyrészt több helyen is résztvett.

Délután volt a polgárság tulajdonképeni ánnepé az iparos önképző-körben.

A nagy terem mellékhelyiségei is zsúfolva voltak. Az érdeklődés és lelkesedés soha sem volt, ily kifejező mint ez évben. A közönség körében a három főiskola ifjúsága is méltóan volt képviselve.

A virágzó s győzelmes daleyet ezuttal is kitett magáért. Vocelka örökszép „Honfi dala”; Poldini hatalmas „Ébresztője” nagy hatást tettek a közönségre. Pázsint Mihály és Zeugliczky Károly szép s érzelmes szavatait méltó tapok jutalmazták.

Az alkalmi beszéd, melyet ezuttal dr. Vajda Emil tanár tartott a műsor kimagasló pontja volt. Az eszmékben gazdag s mesterien előadott beszéd mély hatást tett a közönség körében s valóságos tapsvihar hangzott föl az egész közönség körében.

Igen megható volt, midőn a daleyet a Kossuth nótát énekelte a sok száza mező közönség is beleénekelte lelkesedésében.

Szép és lélekelő volt az ifjúság lelkesedése. A teremben elkezdett hazafias énekek csoportosan s nemzeti tricolorral fölékesítve jártak be a főbb utcákat.

Az ünnepélyen a városi első zenekar is közreműködött.

Az ünnepély egyike volt a legszebbeknek s a daleyet fáradsága szép eredményt mutatott föl minden tekintetben.

Brassó márcz. 15.

Brassó-ban az 1848. márcz. 15. év fordulópont nap ünnepése ma d. u. a vigadóban a legfényesebben sikerült. Több mint ezer férfi és nő vett részt ebben. Buslig József róm. kath. lelkész tanár hazafias szellemű áthátra lelkesítő beszédet tartott, melyet igen sokszor megfolyásztak. A magyar dalárda két dalt adott elő. Végül Árpád ügyvéd jelölt nagy hatással szavalt.

Varsó márcz. 15.

Szép napok, dicső apáink emléke ujul föl bennünk márczius 15-én. Mihozzánk is elfut a tavaszi szellő, a mai nagy napnak emléké. Fölázott szendörgő álmainkból a cselekvés terére léptünk, megtörtük a jeget.

a kezdeten túl vagyunk, a jövőben már menni fog. Megültük a márczius 15. virmányok emléket, hisz ha ezt nem tennők, önmagunkhoz lennünk halátlanak, mert azok közül, kik akkor közreműködtek, ma már csak kevesen élvezik annak gyümölcseit. Az ünnepély az esti órákban a közönségi iskola termében folyt le. A közönségi földmívelő népből alakult dalárda, mely a tanító Magyari Lajos ügybuzgalmáról tett fényes bizonyosságot, egy szép egyházi énekel. Im bejöttünk” kezdette meg az ünnepélyt. Közben a gyermekek szavalták: „Nemzeti dal” Petőfi Sándortól, „Bucsu” Eötvös Józseftől, „Szózatot” köze-közbe a dalárda énekel szép összhangon. Magyari Lajos tanító tartotta a felolvasást. Igazán szépen a népnek nyelven, hogy mindenki megérthette. Az ünnepély befejezése után táncvigalom volt, mely a reggeli órákig tartott.

Szilágy-Cseh, márcz. 16.

Szilágy-Csehben is a nagy naphoz méltóan ünnepelték meg a népek szabadságának tavaszát. Korán reggel kitűzött nemzeti tricolorok hirdették a szabadság ünnepét. Dél előtt az ev. ref. templomban Szász Mihály helyettes s. lelkész tartott megható alkalmi imát. Este a város igen szépen ki volt világítva. A márczius 15-iki állandó bizottság által rendezett „Emlék-ünnep” is fényesen sikerült. Nagy gondnal kidolgozott alkalmi felolvasást Bardócz Pál, állam-iskolai igazgató tartott. A dalkör hazafias alkalmi darabok mellett, „Szózat”-ot és „Hymnus”-t adta elő hatáson. A „Rongyos koldus” című szép költeményt — Gargye Mária k. a. „Ledől szobor”-t Petőfitől — Störer Róza k. a., míg Endrődi S. „Márczius 15.” örök szép költeményét Huszár Károly szavalt, mindannyian közvetlenséggel és nagy hatással. Az emlékünnepély tiszta jövedelme milleniumi célra fordították.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése ma d. e. egy órákor véget ért.

A mai ülés folyamán a gondnoki állások betöltésére tegnap megejtett szavazásnak eredményét hirdette ki a szavazatszedő bizottság.

Azután az Igazgató-Tanács évi jelentése került napirendre. Majd a tanügyi előadó jelentését tárgyalták. Ugy ezeken, mint az Igazgató-Tanácsnak előterjesztéseire többnyire vita nélkül tustek.

Végül a kiküldött bizottságoknak jelentéseit és előterjesztéseit tárgyalták.

Felszólalás történt az egyházkerületi kebl pénzár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentéséről, a hol Szabó Sámuel a részvényeknek és értékpapiroknak mikéntiségéről részletesebb felvilágosítást kívánt a közgyűlés elé terjesztetni.

Mások felszólalása szerint ez csak zárt ülésben volna megengedhető.

A közgyűlés abban állapodott meg, hogy Szabó Sámuelnek az ide vonatkozó hivatalos iratokat megtekintésre átadta.

Az indítványok megvizsgálására kiküldött bizottságnak a jelentéséről Földes György egyházkerületi főjegyző beadott, de az ezen ügy megvizsgálására kiküldött bizottságtól elfogadásra nem ajánlott indítványa mellett szólalt fel, mely indítvány értelmében az egyházkerületi jegyzők évi 100 — 100 ft jutalomban részesítendők. Eddig ezt a jutalmat a jegyzőknek a váloperék után befolyó jövedelem pótolta, a mely most az

állami házasságrend behozatalával el fog veszni. Így tehát az egyházkerületi jegyzőknek kívánata méltányos; annál is inkább, mert az egyházkerületi jegyzői teendők több rendbeli költséggel járnak, melyet a jegyzőknek sajátjukból kell fedezni.

A közgyűlés azonban az indítványt Földes György felszólalása után sem fogadta el.

Felszólalás történt még az Igazgató-Tanács évi jelentésének megvizsgálására kiküldött bizottság jelentéséről, a hol Barth Miklós, a bizottságnak egyik tagja, a bizottság jelentésének utolsó pontját fejtegette ki bővebben, mely az egyházkerület vagyonának kimutatásáról és kezeléséről szól. Eddig — ugymond — az egyházkerület vagyongyekezelel nem foglalkozott, csak ellenőrizte az egyházközségek vagyonát. Ma már a régi viszony, mely az egyházkerület és egyházközségek között létezett, megváltozott — 1885. óta az egyházkerületi közgyűlés az egyházközségek vagyonának nemcsak őre, hanem kezelője is, mivel vagyont vesz át az egyházközségektől kölcsönképen, s az átvett vagyont és összegért az egyházközségeknek kamatot fizet.

Az ellenőrzést tehát meg kell kétszereznie a közgyűlésnek, mivel a felelőssége is megkétszereződött. Ehhez képest indítványozza a bizottság azt, hogy ezután az egyházkerület vagyoni állapotáról részletesebb kimutatót terjesszen az Igazgató-Tanács a közgyűlés elé, hogy a közgyűlésnek minden tagja a kimutatóból teljes képet nyerjen az egyházkerület vagyoni helyzetéről, a mint ez az erdélyi r. k. statustól történik, melynek közgyűlése pedig sokkalta kevesebb rendelkezési joggal bír, mint a ref. egyházkerületi közgyűlés.

Szász Domokos püspök felvilágosításokkal szolgál az egyházkerület vagyongyekezeléséről.

Az egyházkerület az egyházközségektől kölcsön kapott összeg pesti épületekbe helyezte egy kis részét, egy részt állami részét let intézeteknél helyezte el, egy másik részét pedig saját maga kezeli. A hitelintézeteknél elhelyezett összeg 6%, az épületekbe fektetett összeg pedig 6-90% jövedelmet hoz. Az egyházkerület az egyházközségektől kölcsönvett összegért 5%-ot fizet, a melyet a személyesen kezelt összegnél alig tudnak beszerezni, s az itt előálló hiányokat az előbbi összeg jövedelmének felelősségtől pótolják.

A még ezután is megmaradó fölösleget pedig az egyházi alaphoz csatolják, mint eddigelő is már tették.

A mi Bartha Miklós képviselőnek s a bizottságnak azon kérését illeti, hogy az igazgató-tanács részletesebb kimutásokat terjesszen a közgyűlés elé a vagyoni helyzetről és vagyoni kezelésről, erre vonatkozólag már a mult közgyűlés határozatához képest az igazgató-tanács megkezdte a munkálatokat, de ily rövid idő alatt véle elkészülni nem bír; ez a részletes kimutatás azonban az özi közgyűlés elé fog mindenesetre terjesztetni.

Ugron Zoltán aggodalmait fejezi ki Szász Domokos püspök nagy mérvű pénzügyi miveletét felett, mert könnyen azon helyzet állhat elő, hogy a jövő püspök-választás alkalmával nem az egyházi érdemet, hanem a pénzügyi képességet kell a közgyűlésnek szem előtt tartania.

deleynének be lett mutatva, aki magas jó kedvében volt, hogy a párisi mulatságok után a vidéki élethez visszatért.

— Mit láttunk? Mindent! — válaszolá, midőn Valentin a „Le petit Muffie felől kérdézködött. Ez a legújabb burlesque opera volt, mely a boulevardokat felvillanyozta és negyven frankot hozott egy páholyért. — A megérkezésünk után való reggelen egy ágens után küldtünk, átadtuk neki azon darabok jegyzékét, melyeket látni akartunk és felhatalmaztuk, hogy a helyek árára szabad keze legyen. A jegyek drágák voltak, de mind azon darabokat láttuk, melyeknek a látásáért a párisiak hónapokig várakoztak. Ennek az egyedüli útja és módja.

— Igen, ez az egyedüli módja, — mondá Baddeley őrnagy, egy kövér szőke ember, aki nehezként látszott a lovára és a kinek az volt az életben a hivatása, hogy a felesége szavait igazolja.

Valentinnek sikerült a jövendőbeli sógorasszonyának az utat mutatni dacára, hogy Baddeley őrnagynak mint tényleges sógnak több joga volt ahoz.

Nyaktörő dobokon vezette le s fel, a folyót veszélyes helyeken gázolta át. Ők ketten soha sem veszítették el szemük elől a kutyákat, sem egymást, s a vadász-legények után ők voltak első a róka halálánál Midőn Baddeleyék oda érkeztek, Helén és Valentin le voltak szálva a lórl, egymás mellett állottak, míg a kutyák a szegény állat összehúzótt maradványai felett veszekedtek.

Ez volt az első napjuk együtt — de nem az utolsó. Baddeleynek szerette a róka-vadászatot és ez mentségül szolgált Helénnek. — Ez az utolsó idényem, — mondá Adriánnak. Férjhezmenetelem után minden férfias sporttal felhagyok.

(Folytatás köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Márczius 18.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Első kötet.

IX.

Nem mindennapi leány.

(Folytatás.)

(30.)

— Jobban át voltam ázva mint rendesen, s a csizmaimat lehuzni olyan bajos volt, mint zápfogakat huzni, — válaszolá Valentin, a mint lady Belfield mellé leült, s a pirított-kenyér halmazt ostromolta.

Helénre nézett, a ki dolgozókosarával az öleiben a tűzhely másik oldalán úgy ült, mint az illem mintaképe. Bírálólág nézett rá, a mint teáját szűrte, finom szépségét azzal a barna ragyogó arccal-hasonlítva össze, a melyre éppen csak most nézett volt. Két arcz nem lehetett volna határozottabb a szépségében, sem különbözőbb a jellemvonásában. A Helén arcában a frivol és aljas természet könnyelműsége éppen olyan világosan látható volt, mint a szépsége; a másik arcban a szenvedélyben, vagy a gondolkodásban levő magasztosság volt észlelhető. Egy olyan nőnek az arcza volt az, mely jóra, vagy rosszra erős.

A Helén arcának a játékat enyhülés volt nézni, annak a másik arcznak a szenvedélyes komolysága és határozott szándéka.

után, mi reá, a csabítóra nézve te volt baljóslattal. De Helént bátran nézhette.

— Mily szép, éppen olyan szép, mint a pillangók és virágok, melyek egy napig tartanak, — mondá magában — és egy értelmes ember milyen hamar ráunhat. De azért talán mégis elég jó lesz a testvéremnek — folytatá elmékedését, a mint evett és ivott — ő egy műkedvelő; szereti a szépet mindenben, az építészettől kezdve a könyvkötésig. Igen, lehetséges, hogy felültelessége és őrésége dacára a testvéremet boldoggá teszi. Az orgonán játszik neki, Bach és Beethoven felett lelkesül, Shelleyt és Keatot olvassa előtte és ő úgy tesz, mintha érdeklődne; és ők együtt elég jól fognak kijönni.

Valentin könnyen tudta a Helén gondolatait leolvasni, a mint a lámpavilágánál az arcát nézte. Szemei többnyire le voltak sütyve a teás csészéjére, vagy a dolgozó kosarára, de koronkét félénken, kérdőleg Valentin felé pillantott.

— Zavarban van a tegnapi dolog miatt — gondolá Valentin magában — és borzasztó kíváncsi reám, szeretné tudni, hogy miféle ember vagyok; szeretne barátságot kötni velem.

Midőn éhséget némileg kielégítette, leírta a napját és aztán azt kérdezte Heléntől, hogy ő miért nem ment velük.

— A Toftsstaffok és Trudeucey kérdézködtek maga után, és sajnálkoztak rajta, hogy most nem megy vadászni. Azt mondták, hogy az magának annyit élvezetett adott.

— Ők nem voltak udvariasok hozzám midőn velük voltam, — mondá Helén; az ő társaságuk kedvéért nem mennék vadászni, — de, de — rebegte és kéréleő tekintet vetett Adriánra mielőtt a vadászati idő lejárna szeretnék egyszer vagy kétszer kimenni.

— Egyszer, vagy kétszer, — kiáltá Valentin.

Miféle boldonság az! Magának minden up el kell jönni — minden alkalmat fel kell használni. Van itt ló elég, akár kettőt használjon naponta ha magának úgy tetszik. Reményem, hogy Adrián nem olyan önző, hogy magát itthon akarja tartani.

— Valentin, te előttem önzés számba megy ha a férfi a felesége a társaságát kívánja?

Ha Helén a házasságunk után egy hét alatt háromszor menne vadászni, az olyan félíg való elválás volna, a mire nem vagyok elkészültve.

— Annál több oka van reá, hogy most mig szabad felhasználja az idejét — válaszolá Valentin. Helén, — ha én maga volnék, én egyetlen egy napot sem tagadnák meg magamtól.

A börtön élet előérzetében a lehető legjobban felhasználná a szabadságomat.

— Én nem fogom azt az életet rabáságnak gondolni, — mormogta Helén, a legédesebb mosolyával.

És Adrián meg volt elégedve.

Másnap reggel telegram érkezett Deyerrill ezredestől, melyben Londonban való érkezése jelentette.

A következő napon az őrnaggyal és Baddelegnével Morconban lesz, és reményli, hogy Helént otthon találja.

— E szerint megkímélhetem Belfield urat a fáradságtól — mondá Helén. — Ferencz szenvedélyes vadász és ő ügyelni fog Leora és reám — ha, ha Adrián nem bánja, hogy még egy pár napom legyen.

— Helén — ha neked csakugyan baza kell menni, akkor te nem leszel többé az én felügyeletem alatt.

— Haza kell mennem. Atyám azt kívánja. Edes lady Belfield, ámbár e boldog látogatás bevégzése miatt majd megszabad a szívem, haza kell mennem.

Helénnel nem találkoztott ismét csak, midőn a vadászati nyári társaság, hol — állták Bad-

— Edes, ez a ház nem sokára a te otthonod lesz, — válaszolá lady Belfield nyájasan.

— Helén, tudja-e, hogy maga nagyon udvariatlanul ad tal rajtam, — mondá Valentin nevetve.

Maga felfogadott egy férfit, hogy mutassa meg magának a vidéket — egy olyan férfit, a ki a talajnak minden talpalatnyi részét ismeri; és aztán értésére adja, hogy egy bizonyos Baddeley őrnagy, a ki talán ezelőtt soha sem itűtte az orrát Észak Devonba, sokkal jobb vezetője lesz magának.

— Csak azért, mert ő régi barátom, majd nem rohon.

— Hát én ellenség vagyok; és nem leszek-e szintén rokona.

— Belfield ur, én azt gondolom, hogy szavaimnak az értelmét maga tudja.

Helén távozni akart, hogy választ küldjön a telegráma. Valentin, a ki mindig gyorsabb volt a mozdulataiban mint a testvére, az ajtóhoz ugrott.

— Miért vagyok én Belfield ur? — kérdé halkított hangon, amint előtte az ajtót kinyitotta — miért nem Valentin, a hogy a sógorát Ferencznek szólítja?

— Oh, nem tudám úgy szólítani — még nem — mondá a leány.

— Még mindig idegenek vagyunk? — Idegenek a tegnapielőtti nap után? — folytatá még lassabb hangon, a küszöbön feltartóztatva a leányt.

Helén elpirult, haragosan nézett rá és úgy ment el mellette mint ha Valentin sár lalt volna.

— A pillangó rátartó, — gondolá magában Val, a mint az asztalhoz visszament az étkezését bevégezni.

Helénnel nem találkozott ismét csak, midőn a vadászati nyári társaság, hol — állták Bad-

A közgyűlés valamint Bartha Miklós Szász Domokos püspöknek a Bartha Miklósnak adott választ tudomásul vette.

Az igazgató-tanács javaslatának utolsó pontja, a fiatal papoknak felszentelése tegnap ment végbe a nagy templomban, mint erről egy külön hírtünk tudósítást ad.

Több tárgy nem lévén Bethlen Gábor az ülést bezárja; s záró beszédében örömeinek ad kifejezést a fölött, hogy a jelen közgyűlés tagjai között melyebb ellentétességek és differenciák nem merültek fel, mint régebben, a mit azonban egyáltalán nem tulajdonit elnöki érdemeinek.

Szász Domokos püspök eljenzésektől többször megszakitva azon meggyőződését fejezi ki, hogy a közgyűlés érzelmeit tolmácsolja, midőn az elnök gróf Bethlen Gábornak pártatlan bölcsességeit és higgadt komolyságait köszönetet mond. (Élvezés.)

A közgyűlés d. u. 1 órákor az elnök Bethlen Gábor grófnak életével oszlott széjjel.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 18.

— **Püspöki ebéd.** Szász Domokos ref. püspök szombaton adott nagy ebédjén jelen voltak: Gróf Bethlen Gábor, Antos János, Nagy Samu, Horváth Kálmán, Ugron János, Simó Lajos, Simó Béla, Apáthy Péter, br. Kemény Béla, Sombory Lajos, Deák Lajos, Mezei Albert, Zeyk főispán, Zeyk Károly, Zeyk József, Kabos Ferenc, Eltettő A., Gidofalvi közj., Fehérvári Károly, Polgári Károly, Hóry Béla, ifj. Lészay Ferenc, Gáspár János, Genery Kiss Lajos, Lőrinczy György. Az első köszöntőt a házi-gazda tartá a vendégekre, gr. Bethlen Gábor a püspököt a szeretetreméltó nejjért ültetett poharat, Mezey kir. kuriai bíró a püspökért jó humorral ivott, Simó Lajos gróf Bethlen Gábor főgondokot köszöntött föl, Deák Lajos szintén a püspökre köszöntött, az ebéd igen vidáman folyt le, mindenki örvendett, hogy egyházkertületünk belső életében a rég óhajtott békésebb hangulat kezd tért foglalni. A püspöki konyhát és pinczét dícső kitérő ebéd öt óra felé ért véget.

— **Sajtóper.** Holnap ismét sajtóper lesz. Tizenkilenc óráig vádolt került ismét az esküszék elé az elítélt feldicsőzés miatt. A sajtóperben a közváltó László Aurel kir. főügyész helyettes lesz.

— **Kolozsvár és a millenium.** Tegnap d. e. 11 órákor a millenium bizottság a város-ház gyűlés termében Albach Géza polgármester elnöklété alatt ülést tartott, melyen több fontos tárgy képezte megbeszélés tárgyát. Az ülést lefolyásról térszűke miatt holnap emlékeztünk meg.

— **A kolozsvári tudományos egyetem** hazafias ifjúsága, nem feledhetve az óriási-vesztést, mely Kossuth Lajos halálával a nemzetet érte s nem a halhatatlan érdemeket, melyeket a haza nagy építésében szerzett, az elhunyt nagy szelleme iránt való mély halálja és soha nem muló tisztelete jeléül, halálának évfordulóján márcz. 20-án gyászünnepeket rendez. Közreműködésre megnyert Ditrőné E. Mari önnagyságát. Az ünnepi beszédet Kolozsvári Bálint joghallgató fogja megtartani. Szaválni fog még Osváth Elemér végzett theológus.

Mindenki tudja ki volt Kossuth, mivel tartozik neki a hon, melyért annyit szenvedett, hiszünk, hogy Kolozsvár intelligens közönsége az egyetemi ifjúság ünnepjén is szívvel, lélekkel fog jelen lenni.

— **Sándor napja.** A kolozsvári r. kath. főgimnázium ifjúsága szeretett igazgatójának dr. Ham Sándornak névnapján szeretetének és haláljának kifejezést adandó ünnepélyt rendezett a következő műsorral:

1. Keringő a „Bányamester”-ből. Előadta a főgimn. zenekara.

Üdvözlő dal. Énekelte a főgimn. dalárda.

3. Üdvözlő beszéd. Tartotta Pazourek Ferenc VIII. o. t.

4. Bériot „Grande Fantaisie”. Előadták Folyovich Albert VIII. o. t. (heg.) Papp J. VIII. o. t. (zongora.)

5. „A malom”. Énekelte a főgimn. dalárda gyekmek kara.

6. „A légy” (monolog.) Előadta Herczeg Gyula VII. o. t.

7. „Magyar népdalok. Hegedűn előadta Dániel István VIII. o. t.

8. „Matrózok a fedélzetén”. Énekelte a főgimn. dalárda.

9. „Alkalmi induló”. Szerző és zongorán előadta: Papp Jenő VIII. o. t.

A róm. kath. főgimn. ifjúsága által rendezett ünnepélyek mindig a legsikerültebbek voltak, de elmerem mondani, hogy ezifjúságnak soha oly sikerült ünnepélye nem volt, mint a mai. Az igazgatója iránti szeretettől lelkesült ifjúság így akarta határtalan haláljának némi részét leróni, s valóban megáltszott, hogy nem a megszokás, hanem ama ártatlan szeretet kifolyása volt ez ünnepély, melylyel az igazi tanítvány kedves igazgatója iránt viseltetik.

Az ünnepi beszédre az ünnepelt igazgató meghatott szavakkal válaszolt. A világtörténelemből felhozott példákkal igazolta, hogy mennyire fontos tényezője a társadalmi

élet kifejlésének a kölcsönös szeretet, s biztosította az ifjúságot, hogy mint mindig, úgy ezután is szeretetével és jóindulatával fogja támogatni az ifjúságot — ama nagy cél elérésében, melyet magának kitűzött.

A jelenlevő tanári testület és ifjúság az ünnepelt igazgatót és a műsor mindenpontját többször megénekelte. — (X. Y.)

— **Fáklyás zenét** adott tegnap az unitarius főiskola ifjúsága Boros Sándor unit. gymnasium igazgatójának neve napja alkalmából. Az ifjúság szónoka: Kovács István VIII-ik osztály tanuló volt, kinek üdvözlőetere az igazgató válaszolt, megköszönve az ifjúság megemlékezését.

— **Új tanítónő a felső leányiskolán.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Kuss Gizella okleveles polgári és felsőbb leányiskolai torna- és házi ipar- munkatanítónőt a kolozsvári állami felsőbb leányiskolához a XI-dik fizetési osztály harmadik fokozatának megfelelő illetményekkel egyelőre ideiglenes minőségben segédtanítónővé nevezte ki.

— **A tévedt nő** (La traviata) cz. híres operájában Verdi-nek vett bucsut szombaton Strakosch Febea kisasszony a kolozsvári közönségtől, melynek a kitűnő művésznő oly rövid idő alatt kedvezése lett; s azt a kellemes emléket, melyet a művésznő előbbi két játékaival a kolozsvári közönség szívében hagyott, még fokozta bucsufelépítéssel. A traviata cz. opera tárgya s főalakjára nézve hasonlít a szelében ismert Kaméliás hölgynek tárgyához és hősnőjéhez. Jellemében s élettörténetében a Sardou Kaméliás hölgyéhez hasonló Viletannak küzdelmeit, örömeit, bánatát, reményét és kétségbeesését s haláltusáját Verdi a zenei művészet erejével érzékeltette meg, s a Verdítől előrt nehéz énekszámokat Strakosch Febea hangjának s zenei tanulmányának adományával elragadóan adta elő, s bájos énekeinek hatását nagyban fokozta az a kifejező játék, melylyel a művésznő a szép énekszámokat kísérte. A színház természetesen a zsufolóság telve volt s a nagy számú előkelő közönség szűnni nem akaró ovációkban részeltette a művésznőt, kik az előadás végével is nem kevesebb, mint tízszer kihívták. Strakosch Febea k. a. nem kevésbé kellemes emlékekkel távozhatik Kolozsvárról, mint a minőt ennek közönségében hagyott hátra.

— **Az Erdélyi Kárpátgyűlés** székhelyudvarhelyi ujonnan alakult osztálya f. hó 23-án (Szombaton) igen érdekesnek ígérkező estélyt tart, a melyre Kolozsvárról is többen készülnek lerádnálni, köztük Moldován Gergely egyet. tanár, Hindy Árpád a „Kolozsvár” szerkesztője, felolvasást Szádeczky Lajos a Kárpát-egylet kolozsmegyei osztály-elnöke fog tartani „Székely történetek és historikák” czímen, komoly székely történeteket és tréfas historikákat beszélve el az ő székelyföldi kutatásai köréből.

— **A könyörület nevében.** Bálint Lajos részére ma a következő adományt vettük: Sárosy Pálné, szül. Krisik Mária 1 frt. A ma begyűlt összeg 1 frt az előbbi kimutatáshoz adva, eddigi gyűjtésünk 182 frt 60 kr.

— **Az egyetemi körnek** szombaton tartandó estélye iránt nagy érdeklődés mutatkozik az egész városban. A meghívottak holnap fogják szeptiküldeni. Az estély, a melyek fő jellemvonása, mint eddig így most is az egyetemi és kedélyesség lesz, kétségkívül méltó befejezése lesz az ez idei bámulatságoknak. Igen sikertűlt a program összeállítása is, a melyben kizárólag Kolozsvár társadalmában ismeretes hölgyek fognak közreműködni. E program véglegesen a következő pontokból áll: Heldenberg Adél k. a. helybeli kitűnő zongora-tanítónő zongora játéka, dr. Gyalui Farkasné hegedű játéka, Kuthy Irén k. a. szavalata, Schlaufl Bella k. a. éneke, és végül Triangi Eliz gróf kisasszony zongorajátéka, a melyet Csikai György jónévi primás fog hegedűvel kísérni. Remélhetőleg az ezután következő táncmulatság is épp oly jól fog sikerülni, mint a hogy e hangversenynek kétségkívül sikerülni kell.

— **E. Kovács Gyula Szászvároson.** Megemlékeztünk a minap E. Kovács Gyulának Nagy-Enyeden való vendégesszerepléséről s a művészt itten ért kitértetéséről. E. Kovács Gyula f. hó 14-én Nagy-Enyedről Szászvárosra ment vendégesszereplni, hol E. Kovács Gyulát egy tanárból és hivatalnokokból (élén a főkapitánnyal) álló díszes testület fogadta a vonatnál. Sipos tanár tartott lelkes szónoklatot a művészhez, a kit hosszú kocsisor kísért be a városba. Este a városi kasszinóba vezették E. Kovács Gyulát, ki itt szintén ünnepeltetésnek s lelkes ovációknak tárgya volt. A szászvárosi márczius 15. ünnepségen pedig E. Kovács Gyula elszavalt Kossuth irataiból a „Kossuth Orsónál” tartalmú részt, mely szavaltat óriási hatást ért el. S ezzel E. Kovács Gyula a márcz. 15-iki hazafias ünnepségekről az idén kivette a maga részét, melynek emeléséhez művésztének adományával s szívének honfiai érzésével eddigelé mindig Kolozsvárt járult.

— **Táncestély.** Pénteken este a „Központi szálló” disztermében igen fényes táncestélyt rendezett Bokros Béla helyi ügyvéd.

— A mulatság csak a korai hajnali órákban ért véget.

— **Márczius 15-én** a főtéren tartott ünnepélyen ma a kolozsvári dalkör, hanem a polgári dalegyet énekelte.

— **A kolozsvári iparos ifjak** és ipari alkalmazottak betegsegélyző pénztára hivatali helyiségét f. hó 21-étől az iparosok palotájára emelték (Főter 23.) helyezi el, miről az érdekelteket tisztelettel értesítjük.

— **Elvesztett** a főtéren egy arany óráláncnak a fele egy rajta levő medállionnal. A becsületes megtaláló Kiss Ernő főtéri üzletében 5 frtot kap.

— **Ney Armin,** Fraenkel Simon és fia faiparvállalati czég helybeli üzem-vezetője, e hó 12-én eljegyezte Pollák Vilmos lévai fakeskedő kedves leányát: Adélt.

— **A Bánffy-vármegyeje.** Bánffy Dezső báró miniszterelnökhöz nagyobb külsőség fog a jövő hét folyamán fölrkezni Szolnok-Doboka vármegye részéről, a mely vármegyeének egy évtizednél hosszabb ideig volt főispánja a miniszterelnök. A megye közönsége ugyanis legközelebb tartott rendkívül közgyűlésen elhatározta, hogy a miniszterelnökhöz üdvözlő föliratot intéz s annak átnyújtására Bornemisza Károly főispán vezetése alatt üdvözlő küldöttséget választott s a küldöttséghez való csatlakozásra fölkereteket a megyebeli összes választókterületek országgyűlési képviselői is.

— **Ugron Gábor Szentiesen.** A Szentiesiek szombaton a köztűt időzött Ugron Gábor tiszteletére fényes bankettet rendeztek. Első felköszöntőt Sima Ferenc mondta, ki a jelenlevők lelkes eljenzése között ürtette paharát a függetlenség és 48-as párt vezérére, Ugron Gáborra. Ezután Gerőcz Lajos kalvinista lelkes éltette Ugront, Kossuth Lajost Mózeshez, őt pedig Jézushoz hasonlítva. Ugron Gábor tovább fűzte Gerőcz bibliai hasonlatát, kívánta, bárha ő is meg tudná állítani a napot, márcz. 15-ének napját, a mely sohasem szűnik meg fényesen ragyogni. Nem uraim, folytatja, én nem vagyok az a nagy ember, a kinek, az önök lelkéze nevezett, egy parány, egy lehellet vagyok abból, a mit Magyarországnak nevezük. Ez a parány, ez a lehet csak egy pillanatnak alkotása egy nemzet hosszú életében egy pillanaton vegyűl át s hogy még is nyoma maradjon, az nem egy ember erejének adatott meg: — egy ember önmagában még semmi, — de ha egy embernek erős akaratja, tehetsége, elszántsága millióknak akaratával és elszántságával találkozik és annak élén halad előre, győzni fog, mert győznie kell, ha az igazság szolgálatában áll. (Hosszas, szűnni nem akaró eljenzés és taps.) A banket vig poharazás mellett vagy 11 óráig tartott s akkor a fiatalság tánczra perdült, hogy azzal rekessze be az ünnepélyt.

— **A nagy-nyedi dalkör.** f. hó 23-án (szombaton) este fél nyolcz órákor kezdve a zeneművelés czéljai jüvedelmező tánczcsal egybekötött „Dalos mulatságot” rendez.

A falu szépe.

— **Először** a kolozsvári nemzeti színházban. —

A magyar irodalomtörténet, Erdélyi Jánosnak a szavával, kelmeiségnek nevezi azt a jelen századnak 50-es éveiben kialakult irodalmi irányzatot, mely a vidéki tájszólásoknak üres csengés-bongásában lelke kedvét.

Ujabban, mintegy másfél évtized óta, a népszimtirodalomban ismétlődik az a jelenség, hogy számos népszimtirodalomban a vidéki avagy nemzetiségi szokásoknak s különlegességeknek minél rikítóbb színekkel való festésére esik a főérdek. (Náni, Tót leány, Cziwe Mintye stb.)

A falu szépe is egy kis vidéknek, Kalotaszegnek szokásait akarja bemutatni. Esztatikai szempontból ugyan ez teljesen elhibázott irány, mivel rég megállapított igazság az, hogy minden művészetnek (s így a költészetnek is) feladata az általánost az egyénben (egyénitve) feltüntetni, s nem az egyént — a kalotaszegiben vagy épen a kalotaszegit az általánosban*) Csak hogy ha általános esztetikai igazságok szempontjából ítélkezünk, akkor a mai színi termékeknek 99 százalékát el kell vetni.

Azért inkább csak színpadi hatás és érték szerint mondjuk el röviden észrevételeinket a Falu szepéről.

Sajnos e tekintetben is igen sok fogyatkozást vagyunk kénytelenek konstatálni. Mindenekelőtt a darab csekvényének gyenge volta tűnik elének.

A népszimtirodalomban röviden ez: I. Csengő Bálint (Szentgyörgyi) egyetlen leányát, Kisót (Sipos Etelka) a gazdag Molnár András bírónak (Hegedűs) fiához, a hűlye Michhez (Szerény Zoltán) akarja adni. Amde Csengő Bálint uram a nyelvet Erzsók asszony (Makrócziné) papucsa alatt nyög; ez pedig lektüldhetetlen gyűlölettel viseltetik Molnár András bíró családja ellené-

(* V. ö. Erdélyi János: Pályák és pálmák 179. l. 349 l. és egyéb helyeit.)

ben, s már csak ez okból is Kurucz Ferőnek (Várad Miklós) ígéri Kisó kezét, a ki szereti is Kurucz Ferőket, mint emez is őt. Eközben megtörténik, hogy egy estei összejövetel alkalmával Kurucz Ferő összegabajodik Roszfű Pistával (Szabó József), a kit ugyan-ez este régi irigysége, Borzós kisbíró (Gergely Márton) úgy nyakon vág (előttünk a színpadon) egy furkós bottal, hogy Roszfű Pista szörnyet hal. E gyilkosság összecsatlakozásból történt, a miért t. i. Borzas követelte Roszfű Pistától a 30 frtnyi tartozást.

II. Roszfű Pista temetésének napján tartja Kurucz Ferő eljegyzését (a kalotaszegi eljegyzési szokásoknak eleven rajza ez) a falu szepével, Csengő Kisóval. Azonban ráesik a gyanu, hogy ő gyilkolta meg Roszfű Pistát, s az eljegyzési házbán fogják el a csendőrök Kurucz Ferőket. A nyelvet Erzsók asszony itt sem tagadja meg természetét, ellentáll a hatalomnak, de bizony a csendőrök nem komédiáznak, s Erzsók asszonyt minden tekintetora nélkül lelővik. (Miért kellett ennek az erőszakos halálesetnek bekövetkeznie?)

III. Egy hét múlva Erzsók asszony temetése után Kurucz Ferő ártatlansága kiderül, s Kisót elveszi, ki édes anyjának halála után egy hétre tánczra kerekedik a darab végén, hol egy másik párnak Ilona (Horváth Paula) és Palkónak (Góth) szerelme is a házasság boldog révébe jut.

Látvánival ebből a tartalmi vázlatból, hogy a mű csekvénye nagyon szegényes, s még így is nagyon sok részében megokolatlan.

Két erőszakos haláleset történik a darabban megokolatlanul, az egyik plane még a csekvény szempontjából is szükségletlenül. Mit akart ezekkel a szerző? Mit akart főképp avval, hogy Erzsók asszonyt agyonlöveti? Talán a hatalom tulzsigorát s erőszakosságát akarja megbélyegezni? Bármint legyen is, e két haláleset így a mint előadva van, semmiféle eszmének nem szolgált, s csak visszatasztást szült a közönség érzésében.

Szintígy visszatetsző erkölcsi érzékünkkel, hogy Kisó, a falu szépe, szerető édes anyjának erőszakos halála után egy héttel már tánczol, dalol, mintha semmi sem történt volna. Talán ebben meg a nép (avagy a kalotaszegi nép) erkölésének durvaságát akarta jelezni a szerző? De hát lehet-e ilyen közönséges leány-személy egy drámai műnek (hova tárgyunknál, s feldolgozásunknál fogva a magyar népszimtirodalomban maga a falu szépe is sorozandó). Nem merész kockázra tette-e az a közönség türelmének, hogy így ennyire közönséges személynek viselkedését három óra hosszat nézze, holott ha az életben látunk ilyet, hát száználmas megvetéssel elfordulunk tőle.

S hihetünk-e egy ilyen közönséges személy szerelmének igazságában és mélységében? No, ha ilyen a kalotaszegi legszebb leány, hát akkor senki se fog menni Kalotaszegre leány-nézőbe.

Általában a darab szerkezete csekvénye s alakjainak rajzolásában a szerző igen sokszor a legprimitívebb esztetikai, illetőleg drámai szabályokkal ellentétbe jön. Jól meg irt szerepekkel sem igen találkozunk a darabban.

Még egy furcaságot fölemlitek a darab tárgyára vonatkozólag, mely tekintetekre Greguss Ágost szokott volt figyelmeztetni. E darab tárgya szerint Kalotaszegen egy embert agyonütnek, egy asszonyt pedig a csendőrök lelőnek. Sz ez itt történik Kolozsvár szomszédságában, s hogyan van az, hogy az újságok semmit sem tudnak róla? Ime a tulságba vitt realizmusnak hihetlensége és furcasága.

A darabban eredeti népdalok fordulnak elő, melyeket szintén a szerző, Mészáros Kálmán irt és zenésített meg. Megkapóbb nem igen van e dalok között.

A darab rendkívül szépen volt kiállítva, az öltözetek teljesen hívek voltak a kalotaszegi festői viselőhez. Két tájkép szintén a kalotaszegi szemhatárt ábrázolta. Egy kalotaszegi szobaberendezésnek a bemutatása a 2. felvonásban szintén igen jellemző volt. A darab személyei hang- és alaktanilag a kalotaszegi nyelvjárást beszélték jobbadán, a mondatfűzésben és a szereplők hanghordozásában (a kalotaszegi éneklő hangsúly) azonban nem éreztük a kalotaszegi nyelvjárás sajátosságait.

A szereplők közül egyedül Haday (ősz paraszt) alakított jellemzően, a többiek ismert tempói szerint játszták szerepeiket.

S a darab számos fogyatkozása mellett ez is egyik ok volt, hogy a darab nem nagy hatást ért el. — Sipos Etelka egyébként szép csokrot kapott.

A szerzőt pedig az első és második felvonás végén kihívták az elég nagyszámu közönség.

r.-s.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Országgyűlés.

Budapest, márcz. 18.

A képviselőház mai ülésén Bartha Miklós és Holló Lajos mentelmi ügyeik képezték a tanácskozás első tárgyát.

Krajcsik Ferencz volt az előadó, ki azt indítványozta, hogy mindkét képviselő mentelmi ügye függesztés-sék fel.

Szalay Imre szólalt fel ez indítványynal szemben s azt bizonyítja, hogy a kérdéses cikkek az igazságnak megfeleltek.

Az ügyészségeket afrikai vérebekekhez hasonlítja, a miért Szilágyi elnök durván rendre utasítja Szalayt. Viharos ellemondás támadt erre balról.

Polonyi a házszabályokhoz szól. Tiltakozik az elnök kifejezései ellen.

Szilágyi Dezső elnök megtiltja, hogy elnöki beavatkozására valaki megjegyzéseket tegyen.

Az ellenzék erre zárt ülést kért, melyet azonnal elrendelt az elnök.

A zárt ülésben Polonyi Géza tiltakozott Szilágyinak az ellenzékét üldöző magatartása ellen.

Szilágyi Dezső védekezett Polonyi álláspontja ellen.

Várad Károly szintén erősen megtámadta Szilágyit.

Ezzel a zárt ülés véget ért s folytatták a nyilvános tárgyalást.

Várad Károly, Polonyi Géza kijelentik, ha csak arról volna szó, hogy Bartha Miklós és Holló Lajos bebizonyítsák azt, a mit cikkükben állítottak, akkor saját dicsőségük érdekében kívánná kiadatásukat.

Mert a „Pesti Napló” megváltozott magatartásából nyilvánvaló, hogy a kormány megvásárolta.

Nem fog akadni esküdtszék, mely elítélje őket, de itt az ellenzék üldözéséről van szó, s ezért nem engedhetik meg a mentelmi jog felfüggesztését.

Számos pró és kontra történt felszólalások után a ház kiadja Bartha és Holló képviselőket.

Még csak Györffy Gyula mentelmi jogának felfüggesztéséről fejtett ki vita.

Chorin és Nagy Sándor a mentelmi bizottság többségével a felfüggesztés ellen, Gajári Ödön és Münnich Aurél a felfüggesztés mellett beszéltek.

Végül a ház Györffy Gyula mentelmi jogát is felfüggesztette.

Ülés végén dr. Hortoványi József interpellációt intézett Perczel belügyminiszterhez a nyitrai választási elnök erőszakosságai miatt. De Perczel nem volt jelen. Az ülésről előre eltávozott.

Elnök azt indítványozta, hogy a legközelebbi ülés a főrendiházi ülések miatt — kedden legyen.

Ezután Lukács Gyula és Polonyi Géza felszólaltak és kijelentették, hogy már holnap legyen ülés, mivel Hortoványi olyan vádakat emelt a belügyminiszter ellen, hogy Perczelnek módot kell adnia nyilatkozatra. Ezért kéri, hogy másnap is ülés tartassék.

Horváth Gyula szerint Hortoványi oly választási visszaéléseket hozott a ház tudomására, melyeket 24 óráig sem szabad czáfolatlanul hagyni.

Ezután Bánffy Dezső szólalt fel és kilátásba helyezte, hogy Perczel már holnap válaszolni fog az interpellációra.

Horánszky és Ivánka felszólalása után elhatározták, hogy holnap ülés tartassék.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1895. kedd, márcz. hó 19-én.

E. Kovács Gyula mint vendég: SZÓKIMONDÓ ASSZONYSÁG.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

Egy óvadék-képes szakképzett kereskedő alkalmazást keres mint üzletvezető, pénztárnok avagy könyvtár. — Ajánlatok a kiadó-hivatalba.

4-6

Sz. 581—1895.

198. (1—3)

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur f. évi február 25-én 12.535—1894. sz. a. kelt rendeletével az alsó-, felső-szováthi állami iskola és óvoda számára szükséges iskolaház felépítését engedélyezvén, — e célra 27.947 forint és 22 krt, — illetőleg levonva ezen összegből a községek képviselő testülete által megajánlott anyag- és munkaérték czimén 890 frtot, összesen 27.057 frt 22 krt, azaz Huszonhét ezer ötvenkét forintot és 22 krt állapított meg.

Ezen építés foganatosításának biztosítására folyó hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára — a kolozs megyei m. kir. államépítészeti hivatal közbejöttével — a kolozs megyei kir. tanfelügyelői irodában (Nagy-utca 34. sz. alatt) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

Ajánlat az összes munkára együttesen, vagy egyes munkacsoportokra külön-külön is tehető.

Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb folyó hó 30-án d. e. 10 óráig az említett tanfelügyelői irodában nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 5-ik §-ában megszabott 5%-nak megfelelő bántépénzt az ott körülírt módokat és feltételek mellett, az ajánlat benyújtása előtt a tanfelügyelőségnek letenni s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.

Fenntartja magának a minisztérium azon jogot, hogy ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munka kivételével azt a vállalkozót bízta meg, ki a jó és helyesen készítenő munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújt.

Az alsó-, felső-szováthi képviselő-testület felajánlotta díjtalanul a község köbányáját, honnan anyagi kő termelhető és szállítható vállalkozó által, a mennyi ez iskola-építéshez szükséges. Kieszközi a téglavetetéshez az alkalmas helyet szintén díjtalanul. Közégi munkaerővel kitermelési és az építés helyszínére behordatja az építéshez szükséges sárga porondot s beszállíttatja a téglát a község bármely határrészéről díjtalanul.

Az építési munkákra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek, tervek és költségvetés a tanfelügyelői irodában naponta 9 és 12 óra között megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1895. március hó 14.

Kozma Ferencz,
Kolozs megye kir. tanfelügyelője.

Sz. 666—1895.

194. (1—3)

tanf.

Arlejtési hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur folyó évi március hó 1-én 27.585—1894. sz. a. kelt rendeletével a szucsáki állami iskola és menedékház felépítésére 6011 frt 96 krt s két tanítói lakás elhelyezésére szolgáló épület átalakítási költségeire 3530 frt 48 krt, összesen 9542 frt 44 krt, azaz Kilenc ezer ötszáz negyvenkét forintot és 44 krt engedélyezett.

Ezen építés és átalakítás foganatosításának biztosítására folyó hó 30-ik napjának d. e. 10 órájára — a kolozs megyei m. kir. államépítészeti hivatal közbejöttével — a kolozs megyei kir. tanfelügyelői irodában (Nagy-utca 34. sz. alatt) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtésben részt vehetnek mindazon szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak. Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb folyó hó 30-án d. e. 10 óráig az említett tanfelügyelői irodában nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtatnak el.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az engedélyezett építési összeg 5%-át bántépénzzül — az ajánlat benyújtása előtt — a tanfelügyelőségnek letenni, s az erről szóló nyugtát az ajánlatához csatolni.

Fenntartja magának a minisztérium azon jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munkák kivételével azt a vállalkozót bízta meg, ki a jó és helyesen készítenő munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújt.

Szucsák község lakossága 60 köböl követ és az építéshez szükségeselt porondot kitermeli és a helyszínére díjtalanul szállítja be.

Az építési munkákra vonatkozó vállalati feltételek, tervek és költségvetések a tanfelügyelői irodában naponta 9 és 12 óra között megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1895. március hó 14-én.

Kozma Ferencz,
Kolozs megye kir. tanfelügyelője.

15.231. szám.
IV. 2. 1895.

Bika árverés.

A kolozs m. kir. áll. gulyatelepen (Kolozs vármegye, posta Kolozs, távirda-állomás Kolozs-kara) f. évi április hó 29-én nyilvános szóbeli árverés útján készpénz fizetés mellett 29 darab 2¹/₄—2¹/₂ éves számeletti, tenyésztésre alkalmas, magyar erdélyi fajtaú gulyabeli **növendék bika** fog eladatni.

Venni szándékozik a Kolozs várról reggel 8 óra 40 perczkor induló személyvonattal a „boózi“ 95. számú órházhoz érkezőnek, honnan a helyszínére való elszállításról, valamint megfelelő ellátásról a gulyatelep intézőségének előzetes értesítése esetén gondoskodva leend.

Budapest, 1895. évi március hó 11-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

Kolozs vármegye kolozs vári járási főszolgabíró.

Sz. 1319—1895.

192. (1—2)

Pályázati hirdetmény.

Kolozs vármegye kolozs vári járásában megüresedett m.-ujfalusi körjegyzői állomásra pályázatot hirdetek és felhivom mindazon orvos tudorokat, kik ezen évi 300 forint fizetés, 100 forint szálláspénz, 100 forint uti átalánnyal, valamint a szabályrendeletileg megállapított beteglátogatási díjakkal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, képesítéseket feltüntetve okmányaikkal felszerelt folyamodvényaikat **folyó év április hava 26-ig** hozzám nyújtsák be, mivel később beérkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A választás **ugyanazon hó 30-án** fog M.-Ujfalu községében, mint a kör székhelyén megtartatni.

Kolozs várt, 1895. évi március hó 11-én.

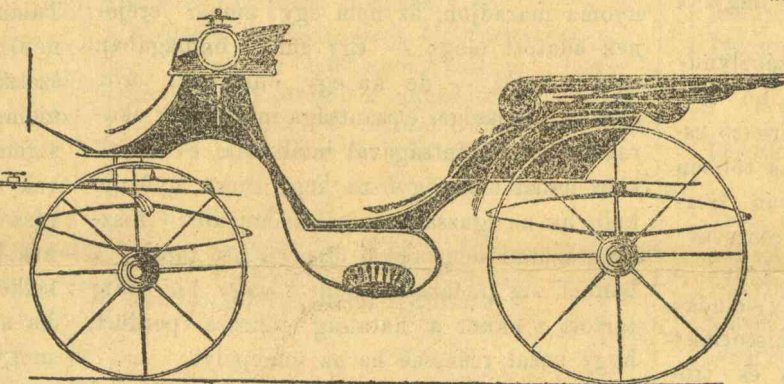
HATFALUDY MÓR,
főszolgabíró.

UDVARI ANDRÁS

kocsi készítő,

Kolozs várt, Hidfő-utca („Zöldfa“-vendéglő mellett.)

Üzletem április 1-től Külkirály-utca 33. sz. alatt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására adni, miszerint több évi nagyobb városokban tett tapasztalataim után, a mai kor igényének megfelelő

kocsi-készítő üzletet rendeztem be,

hol minden e szakmába vágó munkát vállalkok el, úgymint: **kocsi-, nyerges- (szatler) és fényező munkákat** jutányos ár, szolid kivitel mellett készítek. — Megrendelések 2 évi jótállással.

Raktáron kész kocsik! — Használt kocsikat becserélek!

A n. é. közönség b. pártfogását kérve tisztelettel:

UDVARI ANDRÁS,
kocsi készítő.

25. (6—x)

A mélyen tisztelt hölgyközönséget, valamint a t. **női szabók és kárpitosokat**

tisztelettel értesítjük, hogy

„Fischer Gusztáv utódai“

czégnak a helyi piacon 40 év óta fennálló és legjobb hírnévnek örvendő **detail üzletét** átvettük és azt

LUKÁCS SANDOR és TÁRSA

czég alatt tovább vezetjük és kérjük e czéglváltozást szíves tudomásul venni.

Egyidejűleg bátrak vagyunk a vidéki igen tisztelt hölgy, **női szabók és kárpitosokat** figyelmeztetni, hogy minden a szakmánkba vágó czikkeket gyorsan és legpontosabban eszközölünk.

Nem mulasztjuk el egyszersmind figyelmüket felhívni **gyöngy- és selyem-paszományban, csipke, gomb és butor-paszományban** dúsraktárunkra. — Ruhadíszek szigorúan dívatlap és rajz szerint készíttetnek. — Miatán czégünk

„FISCHER GUSZTÁV UTÓDAI“

nagykereskedésével semminemű összefüggésben nincs, kérjük rendelkezéseiket kizárólag **Lukács Sándor és Társa** (Bécsi-utca 7.) czég alá czimezni.

Maradunk kiváló tisztelettel

LUKÁCS SANDOR és TÁRSA

Budapest,

V. Bécsi-utca 7. szám.

149. (2—2)

Lóheremag,

a kolozsmonostori magvizsgáló állomás által teljesen arankamentesnek találtatott és általa minden zsák leolmozva, első minőségű áru **75 frt.**

Luczernmag 45 frt.

Törökbaltaczim erdélyi minőség 12 frt.

Kapható **Kolozs várt:**

SCHWARTZ ADOLF

terménykereskedőnél.

188. (2—6)

Kaufe beim Schmied und nicht beim Schmied!

mondja a német példabeszéd.

Joggal mondhatom én is ezt az üzletemről, mert csak egy ilyen nagy üzlet képes óriási mennyiségű árucikkeket készpénzen s más előnyök mellett megvenni, a mely előnyökben a vevő okvetlen részesül.

Magánvevőkhöz gyönyörű minták ingyen és bérmentve.
Gazdag **mintakönyvek**, a melyen **még soha sem volt, szabóknak** bérmentetlen.

ÖLTÖZETEKRE VALÓ KELMÉK

Peruvien és dosking a magas clerus számára, szabályszerű kelmék a cs. és kir. hivatalnok-, veterán-, tüzoltó-, tornász-, cseléd-egyenruhákra, teke- és játékasztalokra és kocsi bérletre. Nagy raktár steier, tiroli és karintiai Lodenekből férfi és női ruháknak — eredeti gyári áron — oly nagy választékban, a melyet egy 20-szoros verseny sem tud elérni. Nagy választék finom és tartós női posztókból, divatos színekben. — **Mosó szövetek, utazó plaidok** stb. 4 frttől 14 frtig. — **Szabó hozzávalók:** bérletek, gombok, tű, czerna stb.

A ki jó, értékes és tartós gajpu-szövetet keres, nem pedig a szabó fáradságára sem érdemes olcsó rongyokat akar vásárolni, az forduljon

STIKAROFKY JÁNOS-hoz BRÜNNBEN.

(Ausztria Manchestere.)

Állandó posztóraktár fél millió értéken felül.

— Székküldés csak utánvétellel. —

Óvás! Ügynökök és hálalók gyakran használják fel a „Stikarofsky áru“ nevet kétes értékű czikkeikre. Figyelmeztetik a t. közönség, hogy ilyen egyéneknek semmi feltétel mellett sem adok árukat eladásra. 141. (5—24)

Egész friss

vetemény, virág-

és
gazdasági magvak

tiszta és megbízható minőségben

kapható:

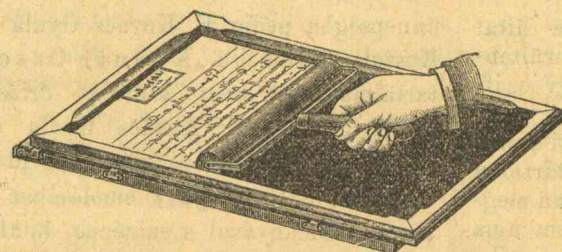
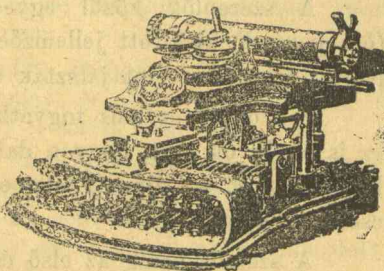
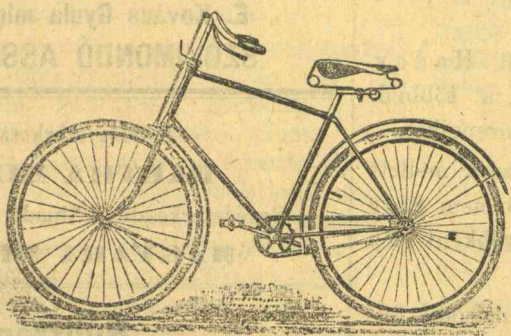
Tauffer Ferencz utódánál Kolozs várt,
erdélyrészi első és legnagyobb magkereskedésében.

Ajánlok államilag ólomzárolt francia és magyar luczernát, lóherét, fűmagvak, répamagvak stb.

— Árjegyzékek ingyen és bérmentve. —

Nagy raktárt tartok az összes **gazdasági gépek és eszközökből;** úgymint: **ekék, boronák, fűkaszaló, arató-gépek, széna-gyűjtők, cséplőgépeket** kéz- és lóerőre, rosták, trieurók stb.

A kerékpár-sporthoz szükséges összes **felszerelések** legjobb minőségben, legolcsóbban nálam beszerezhetők. — Angol és belföldi gyártmányú **bicyclik** nagy választékban; továbbá a „Crandall“ amerikai **gyorsíró-gép**, a „Kosmopolit“ emeltyű rendszerű **irógép**, az „Edison-féle Mineograph“ **íratsokszorosító készülék** mindig raktáron vannak és nálam gyári áron beszerezhetők.

150. (5—x)